

ŠTO SE ZAHTIJEVA ZA OSPOSOBLJENJE MLJEKARA

Za svako zvanje treba određenih fizičkih i duševnih sposobnosti.

Radi toga su u naprednim zemljama osnovani naročiti zavodi, gdje se ispituje sposobnost za pojedina zvanja. Mladi ljudi, koji se namjeravaju zaposliti u kojem zvanju, često i ne paze na to, pa svrše svoje vrijeme naukovanja, postaju pomoćnici, čak i majstori, i nije čudo, da su nezadovoljni s odabranim zvanjem i da ne vrše svoj posao, kako bi trebalo.

Kod nas ima vrlo malo osposobljenih mljekara. Prije rata su veća privatna mljekarska poduzeća ponajviše namještala strance, a kasnije su ih zamjenjivala domaćim ljudima, koji često nisu ni bili osposobljeni mljekari. Ne ćemo se tome ni začuditi kad su vlasnici tadašnjih mljekarskih poduzeća bili uglavnom trgovci ili privrednici, a ne osposobljeni mljekari.

I u drugim zemljama trebalo je dugo vremena, dok se izgradilo znanje mljekara. Tako je na pr. u Švicarskoj tek god. 1888. Bernski sirarski savez raspravljalo o potrebi, da se uvede ispit za mljekarske naučnike.

God. 1892. redaktor švicarskog mljekarskog lista Merz ponovno je potaknuo to pitanje. God. 1898. upravitelj gospodarske škole i mljekarske postaje Custerhof Reineck Wyssmann osnovao je patronat sa sirarske naučnike. Oni bi kod vrijednih majstora učili najmanje 10 mjeseci, a nakon svršenog naukovanja polagali bi ispit. Usto bi se naučnici upoznali s teoretskim osnovama sirarstva na četveronedjeljnom tečaju na školi Custerhof-Reineck. Nakon položenog ispita dobivali bi diplomu sirara.

Tek god. 1915. stvorio je dr. Köstler pravnu i organizatornu osnovu za izobrazbu mljekarskih naučnika. Prvu naredbu o mljekarskoj izobrazbi izdala je Središnja uprava švicarskog mljekarskog saveza. Naučništvo je trajalo godinu dana. Poslije toga polagao se ispit za sirara, gdje se najveća važnost davala praktičnim radovima. Na ispitu su naučnici morali napraviti pismene radnje. Uza sva nastojanja švicarskog mljekarskog saveza praktičari nisu se držali ovih propisa. Do god. 1918. ni jedan naučnik nije položio ispit. God. 1921. prisilila je Središnja uprava švicarskog mljekarskog saveza majstore, da naučnici moraju polagati ispit. Istodobno preporučile su sekcije švicarskog mljekarskog saveza, da se organiziraju tečajevi za sirarske naučnike, kako bi se prije ispita upoznali s teorijom. God. 1924. produljeno je naukovanje na dvije godine, a 1952. na tri godine. Za vrijeme naukovanja naučnici su morali pohađati posebne zimske tečajeve 18—20 nedjelja, i to svake sedmice po jedno poslije podne. Na svršetku naukovanja polagali su ispit. Oni, koji su ga položili vrlo dobrim uspjehom, mogli su pohađati mljekarsku školu i bez prijamnog ispita. Za polaganje ispita za mljekarskog majstora trebali su mljekarski pomoćnici pohađati mljekarsku školu, a poslije toga biti najmanje četiri godine u praksi. Osim ispita za mljekarskog majstora uveden je i ispit za mljekarskog poslovođu. Za taj ispit tražila se izobrazba od najmanje šest godina.

U Njemačkoj god. 1936. izdana je temeljna naredba o izobrazbi u mljekarstvu, a god. 1938. je izdan zakon o obvezatnom pohađanju škole, po kojem svaki mladić mora pohađati stručnu školu.

Od mljekarskog naučnika traži se u Njemačkoj:

1. da je tjelesno i duševno zdrav, da je s uspjehom svršio više razrede pučke škole, da ima čitljiv rukopis, da potpuno vlada materinjim jezikom u pismu i govoru, da zna osnovne račune;

2. da je dobrog karaktera: pošten, savjestan, svijestan o svojoj odgovornosti, marljiv i pouzdan, nadalje:

a) da ima zdrava i dobra osjetila (za miris, okus, opip, da dobro čuje šumove i da razlikuje boje);

b) da je pažljiv, t. j. da je sabran, spretan, da umije raspodijeliti pažnju na više predmeta, da je u poslu izdržljiv, i da ima dobro pamćenje;

c) da ima smisla i razumijevanja za fizikalne, kemijske i biološke pojave i za tehničko kritično prosuđivanje;

d) da umije sastavljati radne osnove, t. j. da ima dar za organizaciju posla, pravilnu raspodjelu, shodnost raspodjele posla i dobar pregled;

e) da je okretan, brižljiv i brz u radu, t. j. da posjeduje sposobnost sigurne reakcije, okretnost i skladnost u radu s objema rukama, točnost i da radi s odgovarajućim tempom;

f) da ima smisla za čistoću.

Od mljekara zahtijeva se tjelesna izdržljivost i otpornost, jer se u mljekarstvu radi od rana jutra, u nedjeljama i blagdanima, pa u vlažnim prostorijama s promjenljivom toplinom. Radi toga treba da je: zdrav, jake tjelesne građe, zdravih ruku i nogu, zdravih dišnih organa i zdravog srca.

Iz mljekarskog zvanja treba isključiti ljude s padavicom, sa slabim vidom, koji se ne da ispraviti naočalima, koji imaju kilu i koji su neosjetljivi prema bojama, a zatim one, koji boluju od zaraznih bolesti, pa one, koji imaju gnojne rane i osipe, jer to može štetno djelovati na kakvoću mlijeka i mliječnih proizvoda (prenos zaraza).

Rukavina Lujo, Beograd

UNICEF — KAO STALNA MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NACIJA

(Nastavak)

KAKVI SU IZGLEDI DALJE POMOĆI

Sledeći programi

Kao naredni program pomoći računa se na izgradnju novih mlekara u Splitu sa 15.000 lit dnevnog kapaciteta, u Tuzli sa 15.000 lit i Titogradu sa 5.000 lit. Najavljen je dolazak UNICEF-ovih predstavnika i stručnjaka koji će na proleće ove godine skupa sa mlekarskim stručnjacima FAOa i naše zemlje obići područja pomenutih gradova i dati svoje mišljenje o uslovima za pomoć u podizanju novih mlekara. Gradovi Split i Tuzla predstavljaju dva velika potrošačka centra, od kojih se Tuzla zajedno sa tuzlanskim bazenom (Kreka, Banovići, Lukavac) naglo industrijski razvija i time neprestano raste potrošačko stanovništvo. Tako danas taj potrošački centar broji 53.396 stanovnika.